dosar . 2-23138437-05-2a-27062024 Judecătoria Cahul, judecător A. Sîrbu

Curtea de Apel Sud
D E C I Z I E
În numele Legii

07 iulie 2026 mun.Cahul

Completul de judecată al Curții de Apel Sud sediul Cahul
în componența:
președintele completului de judecată Inga Gorlenco
judecătorii Evgheni Bancov, Igor Botezatu
cu grefierul Nadejda Chirov
cu participarea: reprezentantului apelantului Artur Nebun - avocat Ruslan Petrov

a judecat în ședință publică, în ordine de apel, cauza civilă la acțiunea reclamantului Nebunu Artur împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuratura Generală al Republicii Moldova, privind repararea prejudiciului material și moral prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, procurorului și instanței de judecată, la apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, avocatul Petrov Ruslan în interesele lui Nebunu Artur și Procuratura Generală al Republicii Moldova, împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central 18 aprilie 2024, –

C O N S T A T Ă :

În fapt.

La 26 septembrie 2023 reclamantul Nebunu Artur prin reprezentantul-avocat Petrov Ruslan a depus cerere de chemare în judecată împotriva pârâtului Ministerul Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor, prin care solicită: încasarea în beneficiul lui Nebunu Artur din contul Bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiţiei, a prejudiciului moral cauzat de către procuror, instanța de judecată manifestat prin încălcarea dreptului la un proces echitabil în cadrul cauzelor penale nr. ***** și respectiv nr. *****, prin acțiuni ilicite de tragere la răspundere penală ale organului de urmărire penală și a procuraturii, prin efectuarea măsurilor speciale de investigații în privința lui Nebunu Artur cu încălcarea prevederilor legislației, în cuantum de 500.000 lei , precum și a cheltuielilor de judecată suportate.

În fapt reclamantul îşi motivează pretențiile prin aceia, că la data de 09 noiembrie 2021 de către OUP al Direcției Urmărire Penală a DGT Sud a CNA a fost pornită urmărirea penală în baza indicilor infracțiunii prevăzute de art. ***** alin. (2) lit. b) și art. ***** alin. (2) lit. b) Codul penal, cauzei penale fiindu-i atribuit numărul *****, iar la data de 10 mai 2022, a fost

pornită urmărirea penală în baza indicilor infracțiunii prevăzute de art. ***** alin. (1) Codul penal, cauzei penale fiindu-i atribuit numărul *****.

La data de 11 noiembrie 2021 judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Cahul, sediul Central, a examinat demersul procurorului privind autorizarea efectuării interceptării și înregistrării comunicărilor telefonice în cadrul cauzei penale cu numărul ***** și a eliberat un mandat judecătoresc prin care a autorizat efectuarea măsurii speciale de investigație interceptarea și înregistrarea comunicărilor pe numărul *****, pe un termen de 30 zile (11 noiembrie 2021 – 11 decembrie 2021), perioada efectuării măsurilor speciale de investigație fiind prelungită, la data de 05 ianuarie 2022, pentru încă 30 zile (11 ianuarie 2022 – 11 februarie 2022).

La data de 21 iunie 2022 judecătorul de instrucție din cadrul Judecătorie Cahul, sediul Central, a examinat demersul procurorului privind autorizarea utilizării rezultatelor măsurilor speciale de investigații din cauza penală nr. ***** în cauza penală nr. ***** și a pronunțat o încheiere prin care a autorizat utilizarea rezultatelor măsurii speciale de investigații interceptarea convorbirilor telefonice intrare-ieșire pentru numărul de telefon *****, rezultate fixate pe suporturile electronice ce conțin înregistrările discuțiilor telefonice interceptate pe perioadele autorizate, reflectate în procesul-verbal din 12 aprilie 2022, din cauza penală nr. ***** în cauza penală nr. *****.

La data de 03 martie 2022 judecătorul de instrucție din cadrul Judecătorie Cahul, sediul Central, a examinat demersul procurorului privind confirmarea respectării cerințelor legale la efectuarea măsurilor speciale de investigații interceptarea și înregistrarea comunicărilor cu înregistrarea de imagini cu utilizarea mijloacelor tehnice speciale efectuate în cadrul cauzei penale nr. ***** și a pronunțat o încheiere, prin care a recunoscut legale și petrecute cu respectarea cerințelor Codului de procedură penală măsurile speciale de investigații interceptarea și înregistrarea comunicărilor cu înregistrarea de imagini cu utilizarea mijloacelor tehnice speciale în biroul SRL „*****”, amplasat în incinta Incubatorului de Afaceri din mun. Cahul.

La data de 24 mai 2022 judecătorul de instrucție din cadrul Judecătorie Cahul, sediul Central, a examinat demersul procurorului privind autorizarea utilizării rezultatelor măsurilor speciale de investigații din cauza penală nr. ***** în cauza penală nr. *****, pronunțând o încheiere prin care a autorizat utilizarea rezultatelor măsurii speciale de investigații interceptarea și înregistrarea comunicărilor cu înregistrarea de imagini cu utilizarea mijloacelor tehnice speciale în biroul SRL „*****”, amplasat în incinta Incubatorului de Afaceri din mun. Cahul, reflectate în procesul-verbal din 02 martie 2022, înregistrarea audio-video fișierul rec1-0082 EXP din 17 februarie 2022.

La data de 28 iunie 2022 OUP al Direcţiei Urmărire penală a DGT Sud a CNA a emis o ordonanţă prin care a dispus ridicarea documentelor şi rezultatelor măsurilor speciale de investigații petrecute în cadrul cauzei penale nr. ***** şi anexarea lor la cauza penală nr. *****.

La data de 01 iunie 2022 prin ordonanța OUP al Direcției Urmărire penală a DGT Sud a CNA, emisă în cadrul cauzei penale nr. *****, Nebunu Artur a fost recunoscut în calitate de bănuit, fiindu-i incriminată infracțiunea prevăzută de art. ***** Codul penal.

Urmare a acestora, la data de 01 iunie 2022, ora 16:06, pe portalul de știri Ziarul de Gardă (zdg.md) a fost publicat articolul „Președintele Consiliului de administrare al SA „Apă Canal Cahul", recunoscut în calitate de bănuit pentru săvârșirea infracțiunii de corupere pasivă", din conţinutul noutăţii desprinzându-se că, Procuratura Anticorupţie anunţă că, la data de 01 iunie, a fost citat şi recunoscut în calitate de bănuit *****ul I.M. „Incubatorul de Afaceri Cahul", căruia i se incriminează săvârșirea infracțiunii de abuz de serviciu. La data de 02 iunie 2022, pe portalul public de știri anticoruptie.md a fost publicat articolul cu denumirea „Un consilier municipal al Blocului ACUM din Cahul este învinuit că a acceptat să fie mituit cu un bilet de vacanță", din conţinutul ştirii desprinzându-se şi faptul că, *****ului I.M. „Incubatorul de Afaceri Cahul", Nebunu Artur, i se incriminează complicitate la săvârșirea infracțiunii de abuz de serviciu, astfel că, ultimul a favorizat un agent economic fără licență să încheie un contract de subantrepriză la construcția unui apeduct. Totodată, la data de 02 iunie 2022, pe portalul public de noutăți noi.md a apărut o noutate similară cu cea sus-menționată, în care este nominalizat Nebunu Artur ca persoană care ar fi comis o infracțiune.

La data de 02 iunie 2022 Nebunu Artur, acționând în limitele art. 244-245 Codul de procedură penală, a depus cerere către procurorul care conduce urmărirea penală pe cauza penală nr. *****, solicitând informații despre măsurile speciale de investigații petrecute în privința lui Nebunu Artur, caracterul acestora și cauza penală în care au fost realizate, precum și dacă aceste măsuri au fost autorizate și judecătorul de instrucție s-a pronunțat asupra legalității măsurilor petrecute. La data de 17 iunie 2022 în cadrul cauzei penale nr. *****, procurorul de caz, Ciuleacu Anatolie, deși știa că convorbirile lui Nebunu Artur sunt interceptate, prin ordonanță, a respins nemotivat cererea lui Nebunu Artur.

La data de 06 iunie 2022, acționând în limitele art. 244-245 Codul de procedură penală, a depus cerere către procurorul care conduce urmărirea penală pe cauza penală nr. *****, solicitând declararea nulității ordonanţei de recunoaștere a lui Nebunu Artur în calitate de bănuit în cadrul cauzei penale nr. *****; constatarea că, în privința lui Nebunu Artur a fost admis un viciu fundamental în cadrul urmăririi penale nr. *****, care a afectat ordonanţa de punere a lui sub bănuire; excluderea comunicatelor din presă privind implicarea *****ului Incubatorului de Afaceri Cahul, Nebunu Artur, în activitatea infracțională potrivit speţei din cadrul cauzei penale nr. *****. La data de 20 iunie 2022 în cadrul cauzei penale nr. *****, procurorul de caz, Ciuleacu Anatolie, prin ordonanță, a respins cererea lui Nebunu Artur.

La data de 28 iunie 2022 Nebunu Artur, acționând în limitele art. 299-299[1] Codul de procedură penală, a depus cerere către adjunctul interimar al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupţie în cadrul cauzei penale nr. *****, solicitând declararea nulității ordonanței procurorului Ciuleacu din 20 iunie 2022, prin care a fost respinsă cererea lui Nebunu Artur din 06 iunie 2022; obligarea procurorului/ofițerului de urmărire penală să explice acuzarea formulată în ordonanța din 01 iunie 2022, emisă în cadrul cauzei penale nr. *****, prin care

Nebunu Artur a fost recunoscut în calitate de bănuit în baza art. ***** Codul penal; în cazul imposibilității remedierii dreptului încălcat, s-a solicitat declararea nulităţii ordonanţei din 01 iunie 2022, prin care Nebunu Artur a fost recunoscut în calitate de bănuit în baza art. ***** Codul penal. La data de 01 iulie 2022 în cadrul cauzei penale nr. *****, adjunctul interimar al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupţie, Robu Cristina, prin ordonanţă, a respins cererea lui Nebunu Artur din 28 iunie 2022.

La data de 06 iunie 2022 Nebunu Artur, acționând în limitele art. 244-245 Codul de procedură penală, a depus cerere către președintele Judecătoriei Cahul, solicitând informații despre măsurile speciale de investigații petrecute în privința lui Nebunu Artur, caracterul acestora și cauza penală în care au fost realizate, precum și dacă aceste măsuri au fost autorizate și judecătorul de instrucție s-a pronunțat asupra legalității măsurilor petrecute. La data de 13 iunie 2022, deși se cunoștea că în privința lui Nebunu Artur au fost realizate măsuri speciale de investigații și judecătorul de instrucție le-a recunoscut legale, președintele interimar al Judecătoriei Cahul l-a informat pe Nebunu Artur că, în cazul în care în privința lui au fost dispuse măsuri speciale de investigație, el va fi informat conform Legii.

La data de 28 iunie 2022 Nebunu Artur în calitatea sa de bănuit, acționând în limitele art. 305 alin. (8) Codul de procedură penală, a depus în Judecătoria Cahul o cerere de recurs, solicitând casarea încheierilor judecătorului de instrucţie pronunțate în cadrul cauzei penale nr. ***** sau a altei cauze penale aflate în exercitarea CNA, prin care au fost autorizate măsurile speciale de investigații petrecute în privința lui Nebunu Artur și casarea încheierilor judecătorului de instrucţie prin care acesta s-a pronunţat asupra recunoaşterii legalității măsurilor. La data de 04 iulie 2022 preşedintele interimar al Judecătoriei Cahul, prin scrisoare i-a restituit lui Nebunu Artur, fără examinare cererea de recurs, menţionând că în cererea de recurs nu este indicată cauza penală şi încheierea ce se solicită a fi casată.

La data de 10 august 2022 Nebunu Artur, acţionând în limitele art. 299-299[1] Codul de procedură penală, a depus cerere către adjunctul interimar al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupţie, solicitând să fie informat despre toate actele procedurale emise de către procuror şi instanţa de judecată prin care au fost petrecute măsuri speciale de investigații în cadrul cauzei penale nr. ***** sau a altei cauze penale aflate în exercitarea CNA, în privința lui Nebunu Artur. La data de 25 august 2022 adjunctul interimar al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupţie, Robu Cristina, prin ordonanţă a respins cererea bănuitului Nebunu Artur, ca fiind depusă peste termen.

La data de 15 august 2022 Nebunu Artur în calitatea sa de bănuit, acționând în limitele art. 305 alin. (8) Codul de procedură penală, a depus la Curtea de Apel Cahul o cerere de recurs, solicitând casarea încheierilor judecătorești prin care au fost petrecute măsuri speciale de investigații în cadrul cauzei penale nr. ***** sau a altei cauze penale aflate în exercitarea CNA, în privința lui Nebunu Artur, însă cererea de recurs a fost ignorată de către instanţele judecătoreşti şi până la momentul curent nu a fost examinată şi soluționată.

Comunică că, la data de 01 septembrie 2022 procurorul de caz, Ciuleacu Anatolie, prin ordonanță pronunțată în cadrul cauzei penale nr. *****, a dispus scoaterea de sub urmărire

penală a lui Nebunu Artur din lipsa în acțiunile sale a elementelor infracțiunii. Astfel, la data de 05 septembrie 2022, Nebunu Artur a depus cerere către președintele Judecătoriei Cahul, informând instanţa că a fost scos de sub urmărire penală şi solicitând să fie informat despre încheierile judecătoreşti prin care au fost autorizate şi petrecute măsuri speciale de investigații în cadrul cauzei penale nr. *****, nr. ***** sau a altei cauze penale prin care au fost interceptate, legalizate, dispuse a fi folosite în cadrul altor cauze penale – convorbirile, imaginile video-audio a lui Nebunu Artur, sau interceptate în altă formă prin mijloace tehnice speciale. Cererea menţionată supra a fost ignorată de către Judecătoria Cahul şi până la momentul curent nu a fost soluționată.

Menționează că, dreptul la repararea prejudiciului, în baza Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, apare în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de nereabilitare. Din probele prezentate instanței se constată că, Nebunu Artur, fără a deține o calitate procedurală, a fost supus măsurilor speciale de investigații în cadrul cauzei penale nr. *****. Ulterior, Nebunu Artur a fost supus urmăririi penale în cadrul cauzei penale nr. *****. Ultimul a primit calitatea de bănuit în comiterea infracțiunii – art. ***** Codul penal, infracțiune care potrivit art. 16 Codul penal, este atribuită la categoria celor grave. Procurorul de caz și procurorul ierarhic superior au respins toate cererile și plângerile lui Nebunu Artur, deși plângerile aveau conotația de apărare și protejare a unor drepturi constituționale. Instanțele de judecată au refuzat accesul către informații, au refuzat judecarea cererilor de recurs asupra încheierilor prin care au fost dispuse, petrecute, legalizate măsurile speciale de investigații. Ulterior, procurorul a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Nebunu Artur din lipsa în acțiunile lui a elementelor infracțiunii – temei de reabilitare.

Invocând prevederile art. 524-525 Codul de procedură penală, art. 9, art. 10, art. 15, art. 16, art. 19, art. 2036, art. 2037 Codul civil, reiterează că, prejudiciul moral cauzat reclamantului Nebunu Artur se manifestă prin următoarele: sentimente de frustrare cauzate de caracterul ilegal al acțiunilor procurorilor și a instanței de judecată, comise vădit contrar legislației, manifestate prin punerea ilegală sub bănuire, nemotivarea actelor procedurale emise, impunerea interdicțiilor de a cunoaște măsurile speciale de investigații care au violat drepturile lui, refuzul de a judeca erorile de recurs asupra încheierilor emise de către judecătorul de instrucție. Aceste acțiuni abuzive, în ansamblul lor, au trezit sentimentul de anxietate, stres, neliniște, disconfort și retrăire, sentimente de frustrare, nedreptate, umilință, griji, afectare sufletească, amenințări, umilire, înjosire, suferințe psihice, afectare sufletească și spirituală, oboseală, dificultăți, demoralizare, descurajare – acțiuni care în viziunea procurorului și instanței sunt încadrate în sfera lucrurilor normale și legale.

Notează că, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabileşte de instanţa de judecată în modul prevăzut de Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 şi este determinată de mai mulţi factori şi anume:

a) gravitatea infracţiunii de a cărei săvârşire a fost învinuită persoana. La caz, natura infracţiunii imputate lui Nebunu Artur este, prin sine, un factor de mare importanță, deoarece este atribuită la categoria infracțiunilor grave, care prevede o pedeapsă maximă cu închisoarea

pe un termen de 7 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcţii sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani. Prin urmare, este necesar să fie luate în considerație trăirile mari emoţionale, disconfortul psihologic suferit, starea de insomnie şi starea de nelinişte pe care o resimţea Nebunu Artur în tot corpul, stare emoţională care a fost determinată de gradul de severitate al sancţiunii la care reclamantul risca să fie supus, precum şi riscul de a pierde unica sursă de existenţă – salariul pe care îl primea la locul de lucru şi pe care putea să-l piardă prin privarea de dreptul de a ocupa anumite funcţii – sancţiune prevăzută de norma penală lui incriminată.

b) caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanţă de judecată. Menționează că, Nebunu Artur nu a deținut o calitate procesuală în cadrul cauzei penale nr. *****, cu toate acestea el a fost suspus măsurilor speciale de investigație timp îndelungat, convorbirile lui telefonice au fost neîntemeiat interceptate de către organul de urmărire penală. Concomitent, organul de urmărire penală a efectuat în privinţa lui Nebunu Artur neîntemeiat interceptarea şi înregistrarea comunicărilor cu înregistrarea de imagini cu utilizarea mijloacelor tehnice speciale în biroul SRL „*****”, amplasat în incinta Incubatorului de Afaceri din mun. Cahul. Remarcă că, datele obţinute în urma realizării măsurilor speciale de investigații nu au fost utile în cadrul cauzei penale nr. ***** şi nu au servit temei legal pentru a înainta o învinuire penală lui Nebunu Artur, în respectiva cauză penală Nebunu Artur nu a fost audiat nici în calitate de martor, iar, la moment, cauza penală nr. ***** a fost remisă de către procuror în instanţa de judecată. Vorbind despre încălcările procesuale comise de către instanţa de judecată, face referire violarea dreptului lui Nebunu Artur la un proces echitabil, care este garantat de normele procesuale şi care se cere să fie unul efectiv, dar nu iluzoriu. Or, într-un stat de drept este necesar respectarea normelor imperative întru asigurarea unui proces penal echitabil.

c) rezonanţa pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei. La caz, informaţia despre un şir de infracțiuni comise şi că Nebunu Artur a fost parte a unei grupări infracționale a avut o rezonantă sporită şi datorită faptului că acesta locuiește într-un oraş mic în care marea majoritate a cetățenilor se cunosc. Informațiile despre faptul că Nebunu Artur a fost supus urmăririi penale se vor păstra pe parcursul timpului în internet pe portalurile de ştiri şi în baza de date a MAI, fapt care va continua să-i afecteze imaginea reclamantului pe viitor, inclusiv și în cazul în care un partener de afaceri, ori oricine altul, ar dori să afle informații din internet despre personalitatea lui Nebunu Artur.

d) natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei. La caz, pe parcursul urmăririi penale şi a procesului judiciar lui Nebunu Artur i-au fost lezate un şir de drepturi fundamentale şi constituționale, recunoscute la nivel internaţional ca fiind inerente oricărei persoane într-un stat de drept cu o democraţie bine dezvoltată - prezumția de nevinovăție, dreptul la un proces echitabil, dreptul la onoare, demnitate şi reputaţie, dreptul la secretul corespondenţei, dreptul la accesul liber la justiţie, dreptul la apărare.

e) suferințele fizice, caracterul şi gradul suferințelor psihice. La caz, procurorul, ofiţerul de urmărire penală şi instanța de judecată, încălcând principiul procesului echitabil, au distrus

speranţa şi încrederea lui Nebunu Artur că el este protejat de Lege. După cum rezultă din gravitatea incriminărilor care i-au fost imputate lui Nebunu Artur şi multitudinea încălcărilor drepturilor fundamentale ale omului, suferinţele psihice suportate pe tot parcursul procesului penal, faptul că argumentele şi actele procedurale ale lui nu erau tratate cu seriozitate de către ofițerul de urmărire penală, procuror şi instanţele de judecată au determinat dezvoltarea la Nebunu Artur a stărilor de depresie. Din momentul începerii urmăririi penale şi aducerii la cunoștință a ordonanţei de recunoaștere în calitate de bănuit, din momentul în care toate cererile lui Nebunu Artur adresate către ofițerul de urmărire penală, procuror şi instanța de judecată au fost ilegal respinse, iar portalurile de noutăți pestriţau cu articole în care Nebunu Artur era prezentat ca persoană care a comis un şir de infracțiuni, personalitatea lui a suferit o deformare distructivă. Neglijența cu care era tratat, amenințările ofițerului de urmărire penală despre gravitatea infracțiunii care i-a fost incriminată şi pedeapsa care îl așteaptă în viitorul apropiat au trezit în interiorul reclamantului stare de stres şi frustrare.

Soluția instanței de fond.

Prin hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 18 aprilie 2024, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Petrov Ruslan în interesele reclamantului Nebunu Artur și s-a hotărât:

- se încasează de la Ministerul Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Nebunu Artur, suma de 50.000 lei cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin acțiunile ilicite de tragere la răspundere penală ale organului de urmărire penală;
- se încasează de la Ministerul Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Nebunu Artur, suma de 15.000 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistență juridică, acordată conform bonului de plată Seria DAA nr. 53662162;
- în rest acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

Solicitarea și argumentele apelantului Ministerul Justiției.

La 25 aprilie 2024 pârâtul Ministerul Justiției a depus cerere de apel, solicitând casarea hotărârii Judecătoriei Cahul sediul Central din 18 aprilie 2024, și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Apelantul Ministerul Justiției a invocat în cererea de apel, că reieșind din practica juridică națională, conform prevederilor art.2007, 2036 Cod civil, statul răspunde patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi instanțelor judecătorești. Elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială se face prin lege specială, actualmente o asemenea lege specială este Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Legiuitorul în temeiul art.6 din Legii nr.l545-XIII din 25.02.1998 a prevăzut expres care sunt cazurile în care survine dreptul persoanei fizice/juridice la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești. Instanța de fond la

adoptarea soluției a aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești, în condițiile în care pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr.1545, necesită de a fi întrunite cumulativ atît circumstanțele prevăzute de art.6 - dreptul la repararea prejudiciului, şi cele prevăzute de art.3 - cazurile de reparare a prejudiciului material şi moral. Normele legale enunțate sunt indisolubile şi nu pot fi aplicate separat.

Potrivit art.6 din aceiași Lege, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive şi irevocabile a sentinței de achitare; scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice şi adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

Pentru a fi în prezența unei acțiuni civile întemeiate nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art.6 din Legea nr.1545, dare este necesară întrunirea prevederilor art.3 din Legea prenotată, potrivit cărora este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum şi în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanța de judecată; efectuării măsurilor operative de investigării cu încălcarea prevederilor legislației; ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare. Prin prisma normei enunțate, că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului, este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Astfel, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. Or, instanța de judecată urmează să indice expres care anume act normativ justifică răspunderea statului.

Instanța de fond corect a constatat că în privința intimatului Nebunu Artur a fost emisă ordonanța de scoatere de sub urmărire penală. Totuși, motivarea instanței de fond precum că reclamantul Nebunu Artur este în drept să solicite compensarea prejudiciului cauzat, în conformitate cu prevederile Legii nr.1545, în prezența ordonanței de scoatere de sub urmărire penală, o apreciază apelantul ca fiind o poziție eronată, în condițiile în care reclamantul nu a fost atras la răspundere penală și nici nu a fost condamnat la pedeapsă sub formă de închisoare, fiind

doar în calitate de bănuit de comiterea unei infracțiuni în baza probelor acumulate în cadrul urmăririi penale. Or, potrivit art.50 Cod penal, se consideră răspundere penală condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracționale şi a persoanelor care le-au săvârşit, condamnare ce poate fi precedată de măsurile de constrângere prevăzute de lege.

Astfel, toate acțiunile organului de urmărire penală au reieșit din complexitatea cauzei, gravitatea faptei imputate și au fost îndreptate în vederea elucidării tuturor circumstanțelor, asupra vinovăției sau nevinovăției persoanelor menționate prin actul de sesizare, privind existența bănuielii rezonabile de comiterea infracțiunii. Respectiv, prin admiterea unei astfel de cereri, în coroborare cu specificul cauzei, persoana fiind recunoscută doar în calitate de bănuit şi pentru un timp foarte scurt, instanța de fond eronat a apreciat principiile procesului penal, imputând organului de urmărire penală scoaterea persoanei de sub urmărire penală, fiind omisă esența privind necesitatea aflării adevărului și finalizării anchetei. Acest fapt nemijlocit determină în mod negativ, ca ulterior organul de urmărire penală, în viitoarele sale cauze penale, să ignore prevederile art.19 din Codul de procedură penală, care prevede că organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă a circumstanțelor cauzei, de a evidenția, atât circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuitului, învinuitului, inculpatului, cât şi cele care îl dezvinovățesc, precum şi circumstanțele care îi atenuează sau agravează răspunderea. Consideră apelantul, că organul de urmărire penală a acționat cu bună-credință, cu suficientă diligentă, a întreprins toate măsurile necesare în vederea efectuării obiective a tuturor acțiunilor de urmărire penală.

În ce privește repararea prejudiciului moral în cuantum de 50.000 lei i a sumei de 15.000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată, consideră că instanța de fond nejustificat a acordat reclamantului Nebunu Artur aceste sume, în condițiile în care prezenta acțiune nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate a Legii nr.1545. Or, în astfel de situații nu există nici temei legal de a solicita încasarea acestui prejudiciu. Urmărirea penală desfășurată în intervalul dat de timp a avut loc din cauze pertinente, determinate de necesitatea examinării minuțioase a cauzei penale și aflării adevărului. Ținând cont de natura dreptului lezat, de complexitatea cauzei, de statutul reclamantului (doar în calitate de bănuit pentru perioadă prevăzută de lege) și comportamentul său, consideră că sumele acordate ca despăgubire sunt nefondate și inechitabile suferințelor pretins suportate. Prevederile Legii nr.1545 nu acordă dreptul în mod automat la repararea prejudiciului material și moral, în lipsa dovezilor că persoana a întrunit condițiile Legii, cât și a probat suportarea unui prejudiciu în urma încălcării dreptului garantat de lege. Este important ca instanța să motiveze în mod pertinent circumstanțele care justifică acordarea unei retribuiri, argumentele nicidecum să fie bazate exclusiv pe aspecte declarative, teoretice și iluzorii. În privința cheltuielilor de asistență juridică, prin prisma Recomandării Curții Supreme de Justiție nr.23 privind unele aspecte ale încasării cheltuielilor de asistență juridică, precizează că la aprecierea cheltuielilor pentru asistență juridică, urmează a fi constatat faptul că acestea au fost necesare, realmente angajate și rezonabile în cuantum.

Solicitarea și argumentele apelantului Nebunu Artur.

La 25 aprilie 2024 avocatul Petrov Ruslan în interesele reclamantului Nebunu Artur a depus cerere de apel, solicitând modificarea hotărârii Judecătoriei Cahul sediul Central din 18 aprilie 2024, în partea încasării prejudiciului moral, prin majorarea cuantumului prejudiciului moral încasat de a bugetul statului în beneficiul lui Nebunu Artur de la 50.000 lei pînă la 500.000 lei. În rest hotărârea Judecătoriei Cahul sediul Central din 18 aprilie 2024 să fie menținută; compensarea cheltuielilor de judecată.

Apelantul avocatul Petrov Ruslan a invocat în cererea de apel, că circumstanțele expuse în cererea de judecată denotă că organul de urmărire penală, procurorul şi instanța de judecată i-au încălcat dreptul fundamental al reclamantului la un proces echitabil, dreptul de a nu fi urmărit dreptul penal, în lipsa unei fapte infracționale şi prejudiciabile, dreptul la siguranță, precum şi dreptul la protecția vieții private, violarea drepturilor sus menționate ca consecință l-au distrus psihologic, moral, l-au demoralizat pe reclamant, prin ce i-a fost cauzat un prejudiciu moral, pe care Nebunu l-a estimat la suma de 500.000 lei. Consideră întemeiate constatările instanței că, în privința lui Artur Nebunu sunt cu prevederile art.3 alin.(1) lit. a) şi alin. (2) din Legea nr. 1545 din 25.02.1998. Cu toate acestea, consideră că hotărârea primei instanțe este afectată de eroarea de apreciere a circumstanțelor cazului care determină mărimea prejudiciului moral cauzat lui Artur Nebunu prin acțiunile ilicite de tragere la răspundere penală ale organului de urmărire penală, hotărârea fiind adoptată cu abateri de la normele de drept material, instanța făcând constatări care contravin cu situația de fapt prezentată prin probe de către reclamant şi cu argumentele expuse de participanți în cadrul prezentului proces.

Din lucrările dosarului civil se constată că, Artur Nebunu în perioada 09 noiembrie 2021 - 01 septembrie 2022, a fost subiect a două cauze penale cu nr. ***** şi respectiv nr. *****, fiind suspectat şi ulterior bănuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. ***** Cod penal. Pe parcursul urmăririi penale, având intenția de a se proteja de acuzațiile penale, Artur Nebunu a depus opt plângeri la acțiunile ofițerului de urmărire penală, a procurorului, a depus două recursuri la încheierile judecătorului de instrucție, astfel că, toate plângerile nemotivat au fost respinse ca fiind neîntemeiate, iar recursurile nu au fost examinate. Astfel, în speță Nebunu Artur, fără a deține o calitate procedurală, a fost supus MSI în cadrul cauzei penale nr. *****. Ulterior Nebunu Artur a fost supus urmăririi penale în cadrul cauzei penale nr. *****. Ultimul a primit calitatea de bănuit în comiterea infracțiunii - art.*****Cod penal, infracțiune care potrivit art.16 Cod penal este atribuită la categoria celor grave. Ulterior, prin ordonanța procurorului din 01 septembrie 2022, Artur Nebunu a fost scos de sub urmărire penală din lipsa în acțiunile lui a elementelor infracțiunii prevăzute de art. ***** Cod penal. La caz se atestă existența unei ordonanțe de reabilitare a reclamantului, devenită definitivă şi irevocabilă. Ordonanța procurorului din 01 septembrie 2022, confirmă ilegalitatea acțiunilor organului de urmărire penală la pornirea, ilegalitatea supunerii măsurilor speciale de investigație și atragerea lui Artur Nebunu la răspundere penală în cadrul a două cauze penale.

Este evident că pentru survenirea răspunderii patrimoniale a statului, în temeiul Legii nr. 1545 din 25.02.1998, nu este necesară constatarea printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă a ilegalității acțiunilor organelor de urmărire penală ale procuraturi şi ale instanțelor judecătorești.

Or, caracterul ilegal al acestor acțiuni constă în încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi judecată, iar prejudiciul cauzat urmare acestor acțiuni se repară integral indiferent de culpa persoanei cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală, procuratură şi instanțele judecătorești. Instanța de fond a apreciat în mod arbitrar şi contradictoriu circumstanțele cazului judecat cu referință la mărimea prejudiciului moral adus lui Artur Nebunu, căruia i-au fost cauzate suferințe psihice prin faptul că a fost supus urmăririi penale pe două cauze penale, pus sub bănuire pentru comiterea unei infracțiuni grave pe care nu a comis-o.

De altfel, suferințele psihice suportate de reclamantul Artur Nebunu se manifestă şi prin faptul că, contestând ilegalitățile admise de către organul de urmărire penală, nu a fost auzit de către procuror, de către procurorul ierarhic superior și judecătorul de instrucție, fapt care i-a format convingerea că se confruntă cu un sistem bazat pe nedreptate, unde procurorul şi ofițerul de urmărire penală pot acționa cu abuz şi obrăznicie procesuală, convingere care a provocat starea de frică că poate fi condamnat ilegal, stres şi frustrare provocate de imposibilitatea de a se apăra pe parcursul desfășurării urmăririi penale în propria cauză penală. Instanța de judecată voalat a tratat trăirile reclamantului, a ignorat argumentele reclamantului Artur Nebunu cu privire la caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la neexaminarea cererilor de recurs în instanța de judecată. La încălcări grave(art. 11 expus supra) comise de către Judecătoria Cahul, atribuie faptul că până la momentul curent nu au fost examinate de către o instanță competentă cererile de recurs din data de 28 iunie 2022 și respectiv din 15 august 2022, înregistrate în Judecătoria Cahul, de către Artur Nebunu fiind solicitat casarea încheierilor judecătorului de instrucție privind recunoaşterea legalității MSI. Acțiunile ilegale ale președintelui Judecătoriei Cahul, care fără a deține competente în primul caz, a restituit cererea de recurs, iar în alt caz a ignorat cererea de recurs şi nu a trimis cauza în instanța de recurs, acțiuni prin care a fost îngrădit accesul la justiție care au afectat semnificativ starea psihică a reclamantului, iar din lipsă a instrumentelor legale de a contracara aceste ilegalități, reclamantul a fost dezamăgit profund de modul în care de către instanță este violat conceptul ordinii de drept şi de modul în care i-a fost îngrădit dreptul la justiție. Situația descrisă este gravă după conținut şi efecte, situație care nu poate fi tolerată într-un stat de drept, situație care necesită a fi apreciată cu un efect moral negativ profund asupra stării psihice a lui Artur Nebunu, fapt care impune reaprecierea daunei morale stabilite de instanță în mărime de cinzeci mii lei.

Tot la încălcări grave este atribuit şi faptul că Nebunu Artur nu a deținut o calitate procesuală în cadrul cauzei penale nr.*****, cu toate acestea el a fost supus măsurilor speciale de investigație timp îndelungat, convorbirile lui telefonice au fost neîntemeiat interceptate de către organul de urmărire penală. În același timp, știind cu certitudine că convorbirile telefonice a lui Nebunu Artur au fost interceptate, procurorul de caz Anatolie Ciuleacu şi Adjunctul interimar al Procurorului Şef al Procuraturii Anticorupție, Cristina Robu, examinând cererile din 02 iunie 2022, 06 iunie 2022, 28 iunie 2022, 10 august 2022 privind informarea despre MSI petrecute în privința lui Nebunu Artur, au acționat abuziv şi contrar prevederilor art. 34 din Constituție, art. 1***** alin. (7) Cod de procedură penală, care în mod imperativ obligă –

„procurorul informează persoanele care au fost supuse măsurii speciale de investigații" şi până la momentul curent procurorul nu a realizat respectiva obligație de a informa persoana interceptată. Vorbind despre netemeinicia MSI petrecute în privința lui Nebunu Artur, remarcă faptul că datele obținute în urma realizării MSI nu au fost utile în cadrul cauzei penale nr. ***** şi nu au servit temei legal pentru a înainta o învinuire penală lui Nebunu Artur. În respectiva cauză penală Nebunu Artur nu a fost audiat nici în calitate de martor.
Prin petrecerea neîntemeiată a MSI în cadrul cauzei penale nr. ***** şi împiedicarea realizării dreptului să ia cunoștință de procesul-verbal privind efectuarea măsurii speciale de investigații şi de purtătorul material de informații, precum şi de ordonanța procurorului sau încheierea judecătorului de instrucţie cu privire la legalitatea măsurii efectuate - procurorul a admis ingerință în drepturile lui Nebunu Artur garantate de art. 20 (accesul liber la justiție); art. 21(prezumția nevinovăției); art.26 (dreptul la apărare) din Constituție şi art.1 (demnitatea omului, drepturile şi libertățile sunt valori supreme şi garantate); art. 30 (statul asigură secretul convorbirilor telefonice) din Constituție, art. 7, al. (1) Cod de procedură penală. Or, Nebunu Artur nu a sesizat din acțiunile procurorului că, procesul penal are ca scop protejarea persoanei şi societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere. Mai mult, consideră că neinformarea despre MSI realizate, neexaminarea cererilor de recurs, au afectat grav credibilitatea lui Nebunu Artur în capacitatea statului de a-l proteja de abuzurile reprezentanților organelor de drept, admise în cadrul cauzelor penale nr. ***** și respectiv nr. *****.

Un alt aspect care a avut un impact negativ asupra lui Nebunu Artur, fost informația răspândită în mass-media despre un şir de infracțiuni comise şi că Nebunu Artur a fost parte a unei grupări infracționale, a avut o rezonanță sporită şi datorită faptului că locuiește într-un oraş mic în care marea majoritate a cetățenilor se cunosc. Cu toate cele menționate supra, prezumția de nevinovăție în privința lui Nebunu Artur a fost afectată de declarațiile făcute până la începerea unui proces judiciar, conduita reprezentanțelor CNA și Procuraturii Anticorupție care au prezentat informații neveridice în mass-media, fiind prezentate date despre grupări criminale, cu indicarea numelui, prenumelui lui Nebunu Artur ca persoană care ar fi comis infracțiunea, acțiuni care în societate. ansamblu cu cele menționate supra au adus atingere inadmisibilă reputației sale. Cererea prin care a solicitat procurorului să intervină în respectiva situație prin prezentarea unor informații veridice, a fost respinsă de către procuror, fapt care şi-a găsit reflectare în starea sa emoțională, mărind nivelul de stres şi deranj interior pentru faptul că a fost în imposibilitate de a dovedi nevinovăția sa. Mai mult, chiar și după scoaterea lui Nebunu Artur de sub urmărire penală, procurorul nu a întreprins nici o acțiune pentru înștiința mass-media că, investigațiile penale petrecute în privința lui Nebunu Artur au fost finalizate cu reabilitarea lui, iar procedurile penale au fost petrecute cu elemente abuzive şi inadmisibile într-un Stat de Drept. Informațiile despre faptul că Nebunu Artur a fost supus urmăririi penale se vor păstra pe parcursul timpului în internet pe portalurile de ştiri şi în baza de date a MAI, fapt care va continua să-i afecteze imaginea reclamantului pe viitor, şi în cazul în care un partener de afaceri, ori oricine altul ar dori să afle informații din internet despre personalitatea lui Nebunu Artur. Cele sus menționate generează trăiri mari emoționale şi stare de neliniște pe care o resimte

Nebunu Artur şi la ziua de azi. Instanța de judecată a neglijat argumentele reclamantul Artur Nebunu că, pornind de la motivele invocate de către procuror în ordonanța din 01 septembrie 2022, prin care Artur Nebunu a fost scos de sub urmărire penală din lipsa în acțiunile lui elementelor infracţiunii, reclamantului ilegal i-a fost incriminată comiterea infracțiunii prevăzută la art. ***** Cod penal, iar în perioada în care procurorul a ajuns la concluzia de lipsă a elementelor infracțiunii în acţiunile reclamantului, Artur Nebunu a fost într-o continuă stare alarmantă şi de stres, fiind neglijat în mediul său profesional de către colegi şi colectivul de muncă, iar în cel public fiind tratat cu dispreț de către societate, dat fiind caracterul infracțiunii de care a fost bănuit că ar fi comis-o, caz mediatizat cu lux de amănunte pe portalul de ştiri Ziarul de Gardă, pe portalul public de ştiri anticoruptie.md, pe portalul public de noutăți noi.md.

Consideră că, în privinţa lui Nebunu Artur a fost încălcat principiul prezumției de nevinovăție protejat de art. 21 din Constituție şi art. 8 din Codul de procedură penală. Or, în îndeplinirea funcțiilor lor, ofițerul de urmărire penală, procurorul, judecătorul trebuie să nu pornească de la ideea preconceputăcă Nebunu Artur a săvârșit fapta incriminată, astfel că toate argumentele şi cererile înaintate după înaintarea bănuirii trebuiau tratate cu o deosibită atenție şi examinate prudent, în cursul urmării penale. Nu existau bănuieli rezonabile pentru al pune pe Nebunu Artur sub bănuire în cadrul cauzelor penale nr. ***** și respectiv nr. *****. Prezumția de nevinovăție a fost încălcată în cazul în care Nebunu Artur contestă calitatea sa de bănuit, însă argumentele lui nu erau auzite şi nu erau luate în serios, iar fiecare adresare către procuror, instanța de judecată ori era respinsă nemotivat, ori rămânea în afara unei soluții legale - cererea ne fiind examinată. Articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, garantează dreptul lui Nebunu Artur la un proces echitabil. Articolul garantează drepturile părților la proceduri echitabile în cadrul procedurilor penale. Din omisiunile procedurale descrise în cererea de chemare în judecată, admise de către ofițerul de urmărire penală, procurori şi instanță se constată că, Nebunu Artur nu a beneficiat de un proces echitabil în cadrul cauzelor penale nr. ***** şi respectiv nr. *****.

Există o practică a organelor de cercetare penală de a scurge public informații din dosare, de natură a crea emoție publică şi fără a avea o probă reală și pertinentă să purceadă la hârțuirea penală a persanei. În momentul în care lui Nebunu Artur i-a fost înaintată bănuiala de comiterea infracțiunii prevăzute de art. ***** Cod penal, acestuia i-a fost prejudiciată enorm imaginea profesională şi reputația. Or, faptele imputate au fost mediatizate şi țineau de activitatea lui în calitate de ***** al IP "Incubatorul de Afaceri Cahul" şi respectiv ***** al Centrului de Consultanță Ecologică Cahul. Respectiva activitate a OUP a generat neîncrederea în legalitatea acțiunilor întreprinse de către Nebunu Artur ca ***** al IP "Incubatorul de Afaceri Cahul" şi respectiv ***** al Centrului de Consultanță Ecologică Cahul. Fără a deține o calitate procesuală în cadrul cauzei penale nr. ***** Nebunu Artur a fost supus unor proceduri de interceptare a convorbirilor telefonice şi interceptare a imaginilor. MSI realizate de către OUP timp de mai multe luni nu au fost utile ca probe pentru a formula acuzarea lui Nebunu Artur. Astfel, interceptarea convorbirilor petrecute în proporționalitate privința lui Nebunu Artur nu corespunde scopului legitim şi unui raport rezonabil de lui Nebunu Artur între mijloacele

folosite și scopul vizat. Impactul negativ produs asupra realizate a constat şi în faptul că, la solicitare nu a fost informat despre măsurile abuzuri. În cazul lui Nebunu Artur, două cereri din 28 iunie 2022 şi respectiv la 15 august 2022, cu solicitarea de a casa încheierile judecătorului de instrucție privind recunoașterea legalității MSI, până la momentul curent nu au fost examinate de către o instanță competentă. Situație gravă dup sens și conținut care distruge psihicul oricărei persoane care speră la Supremația Legii.

Procurorul, ofițerul de urmărire penală şi instanța de judecată, încălcând principiul de Lege, echitabil, au distrus speranța şi încrederea lui Nebunu Artur că, el este protejat de Lege și că organele de urmărire penală și instanțele judecătorești vor activa în așa mod încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită şi ca nici o persoană să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale. Consideră că în speță sunt destule probe, temeiuri şi motive legale pentru a recunoaște că dreptul lui Nebunu Artur la un proces echitabil și dreptul de a nu fi supus urmăririi-răspunderii penale au fost ireparabil încălcate. Instanța a determinat spre achitare a sumă mult prea mică şi nejustificată în calitate de remediu pentru compensarea prejudiciului moral cauzat. Or, în speța judecată se atestă că Artur Nebunu a suferit o pagubă morală mult mai mare, echivalată în suma de 500.000 lei, iar instanța de fond a încălcat regulile de apreciere a probelor, stabilite la art.130 CPC, apreciind în mod arbitrar probele în partea stabilirii mărimii prejudiciului moral cauzat lui Nebunu A. prin acțiunile ilicite de tragere la răspundere penală ale organului de urmărire penală.

Solicitarea și argumentele apelantului Procuratura Generală.

La 14 mai 2024 intervenientul accesoriu Procuratura Generală al Republicii Moldova a depus cerere de apel, solicitând casarea hotărârii Judecătoriei Cahul sediul Central din 18 aprilie 2024, și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Apelantul Procuratura Generală a invocat în cererea de apel, că instanţa de fond la adoptarea soluţiei judecătoreşti, a aplicat eronat normele de drept material în partea ce ţine de încasarea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, în condițiile în care pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545 din data de 25.02.1998, este necesar de a fi întrunite atât circumstanţele prevăzute de art. 6 din Legea enunțată „dreptul la repararea prejudiciului", cât şi cele prevăzute de art. 3 al aceleiași Legi - cazurile de reparare a prejudiciului material şi moral. Or, normele legale enunțate sunt indisolubile şi nu pot fi aplicate separat. Pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare şi de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale şi anume existența acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești. La fel, este important şi necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis în privința intimatului de către organul de drept. Astfel, dacă se demonstrează prin probe concludente, pertinente şi utile acest fapt (exemplu: soluția judecătorului de instrucție, a procurorului ierarhic superior), atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. Instanța de fond a analizat arbitrar poziția participanților la proces și a evitat aprecierea argumentului reprezentantului intervenientului accesoriu - Procuratura Generală a Republicii Moldova,

privitor la faptul că nu orice acțiune a organelor de drept şi judecătorești atrage răspunderea statului.

Instanța de fond a constatat că la data de 01.09.2022, procuror în Procuratura Anticorupție, Anatolie Ciuleacu, a dispus scoaterea de sub urmărire penală a bănuitului Artur Nebunu, din lipsa în acțiunile acestuia a elementelor infracțiunii (art. 327 alin. (2) lit. b^1 Cod penal). Datele acumulate în rezultatul efectuării acțiunilor posibile de la etapa indicată, nu este confirmat prin probe materiale utile, pertinente şi concludente precum că, la comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b^1) Cod penal, în calitate de complice a participat şi Nebunu Artur, din care considerente s-a dispus scoaterea acestuia de sub urmărire penală. Ca urmare, ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Anatolie Ciuleacu, privind scoaterea lui Artur Nebunu de sub urmărire penală este actul final în cazul dat. Astfel admiterea în parte a cerinței privind încasarea prejudiciului moral este neîntemeiată, or, prezenta acțiune nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate a Legii nr. 1545, prin urmare nu există niciun temei legal de a solicita încasarea acestui prejudiciu. La materialele cauzei nu există nici un act procedural definitiv şi irevocabil a organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, prin care s-a stabilit că au fost constatate careva acte sau acțiuni ilegale comise de către organul de urmărire penală sau procurorul pe cauza penală privind pe Artur Nebunu (cerință prevăzută de Legea nr.1545 art.3). De aceea constată că, toate acțiunile ale organului de urmărire penale şi a procuraturii, au fost în strictă conformitate cu prevederile legale. Consideră că instanța de fond la emiterea hotărârii din data de 18.04.2022, nu a ținut cont de prevederile Legii nr. 1545, prin care urma să mențină echilibrul între interesele individuale ale persoanei (intimatului) şi interesele generale ale întregii societăți. În această ordine de idei, este important şi necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Respectiv, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt/au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. De altfel, în sensul prevederilor enunțate rezultă expres, că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erorile judiciare şi de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale, şi anume existența faptei ilicite. Prin urmare, la materialele cauzei penale nu există nici un act procedural definitiv şi irevocabil al instanței de judecată (ex. încheiere interlocutorie), sau a organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penale şi a procurorului.

Conform punctului 28 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție „cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral" nr. 9 din data de 09.10.2006, obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințe fizice sau psihice suportate) o exercită partea vătămată, de aceia consideră că reclamantul nu a prezentat oarecare probe concludente, ce ar dovedi cauzarea lui a unor suferințe psihice sau fizice şi toate argumentele sale înaintate în cererea de chemare în judecată pentru motivarea încasării prejudiciului moral au un caracter declarativ şi formal. Consideră că suma solicitată de către reclamantul cu titlu de prejudiciul moral este neîntemeiată şi nejustificată, deoarece nu au fost prezentate probe veridice, admisibile, pertinente şi concludente, care ar

confirma faptul vătămării drepturilor personale nepatrimoniale privind integritatea morală. Prin prisma jurisprudenței CEDO, menționează că organul de urmărire penală nu a admis ingerințe ilegale a drepturilor lui Artur Nebunu la libertate şi la siguranță prevăzut de art. 5 CEDO, precum şi nu a încălcat prevederile art. 6 a Convenției. Or, organul de urmărire penală al statului în cadrul procesului penal, a realizat un mecanism investigator efectiv într-o societate democratică şi anume de a investiga şi preveni acțiuni criminale comise de către persoanele fizice şi juridice. De asemenea, instanța de judecată nu trebuie să-şi formeze o idee preconcepută conform căreia presupusa încălcare a unui drept implică în mod obligatoriu şi existența unui prejudiciu, or, este necesar de stabilit prin probe, dacă a existat în mod veridic un prejudiciu. Respectiv, un asemenea comportament are efect nociv nu doar pentru societate, cât şi pentru cadrul legal din motiv că se creează un precedent care cu trecerea timpului este tot mai greu de remediat. Legătura de cauzalitate între încălcare şi prejudiciu urmează a fi de asemenea probată de către persoana care înaintează acțiunea. Din materialele dosarului nu au fost prezentate probe veridice, admisibile, pertinente şi concludente care să confirme faptul prejudicierii considerabile a drepturilor nepatrimoniale ale reclamantului. Totodată, reieșind din jurisprudența CEDO, survenirea prejudiciului ca urmare a săvârșirii încălcării trebuie să fie certă şi nu presupusă.

Singurul fapt de existență a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a lui Artur Nebunu din data de 01.09.2022, deoarece nu s-a probat participarea în calitate de complice a lui Artur Nebunu la săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b¹) din Codul penal, nu-i acordă dreptul la repararea prejudiciului moral, este necesar ca cel care pretinde daune morale să aducă argumente şi indici din care să rezulte în ce măsură drepturile personale nepatrimoniale i-au fost afectate. Or, sarcina de a proba existența dreptului pretins în speță revine reclamantului, ceia ce nu a fost probat. Faptul că a fost emisă pe numele reclamantului o ordonanță se scoatere de sub urmărire a penală, urmează a fi tratată ca o satisfacție suficientă ceea ce în consecință duce la respingerea pretenției privind compensarea prejudiciului moral. Însăși reclamantul în cererea înaintată indicat că, din conținutul ordonanței de scoatere de sub urmărire penală reiese faptul că, organul de urmărire penală nu a stabilit alte probe pertinente precum că Artur Nebunu în calitate de complice a participat la săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b¹) din Codul penal. Astfel, în circumstanțele descrise, soluția instanței este una vădit nefondată.

Referitor la compensarea cheltuielilor de asistență juridică le consideră că neîntemeiate şi exagerate. Reieșind din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din data de 24.12.2012 cu privire la examinarea litigiilor privind repararea prejudiciului moral şi material cauzat persoanelor deținute prin violarea art. 3, 5, 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale, „reclamantul urmează să justifice să justifice cheltuielile de asistență juridică solicitate din dări de seamă ale avocatului cu privire la asistență juridică prestată şi justificarea onorariului global sau per oră perceput de către avocat. In cazul nejustificării cheltuielilor de asistență juridică, judecătorul poate respinge această pretenție integral sau în parte". Aceleași dispoziții sunt cuprinse şi în pct. 16 a Recomandării privind cuantumul onorariilor avocaților şi compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată de Consiliul Uniunii Avocaților din Republica Moldova prin decizia

nr. 2 din data de 30.03.2012, potrivit cărora pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor şi listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și orarul timpului aferent acestora. Prin urmare, instanța de fond procedând astfel, nu a evitat subiectivismul inerent evaluării mărimii despăgubirilor acordate, nu a menținut echilibrul între interesele individuale ale persoanei (intimatului) şi interesele generale ale întregii societăți, fapt ce a sărăcit în mod nejustificat bugetul de stat, în speță pârâtul. Pornind de la principiul unanim recunoscut că accesoriul urmează soarta principalului, dat fiind faptul că în opinia apelantului de către reclamantul Artur Nebunu, nu au fost aduse probe certe si pertinente care să demonstreze temeiul legal de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, consideră că pretențiile reclamantului Artur Nebunu cu privire la încasarea prejudiciului moral, urmează a fi respinse ca neîntemeiate.

Termenele declarare a apelurilor

Conform art.362 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Din actele cauzei se constată că, hotărârea Judecătoriei Cahul sediul Central a fost pronunțată public la data de 18 aprilie 2024. Cererile de apel au fost depuse de reclamantul Nebunu Artur prin intermediul avocatului Petrov Ruslan la 25.04.2024 (ulterior la 25.07.2024 apel motivat), de pârâtul Ministerul Justiției la 25.04.2024 (ulterior la 12.07.2024 apel motivat) și de Procuratura Generală a Republicii Moldova la 14.05.2024 (ulterior la 18.07.2024). Prin urmare cererile de apel declarate sunt depuse cu respectarea termenului legal pentru depunerea cererii de apel.

Prezentarea referinței.

Reprezentantul Procuraturii Generale, procurorul-șef al Procuraturii de Circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, a depus referință la cererile de apel, prin care a solicitat, în temeiul art.385 lit.c) Cod de procedură civilă, admiterea apelurilor, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, și emiterea hotărârii noi, prin care să fie respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Petrov Ruslan în interesele lui Nebunu Artur.

În argumentarea referinței sunt invocate următoarele motive precum că nu există nici un act procedural definitiv şi irevocabil a judecătorului de instrucție, sau a organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală sau ale procurorului (cerință prevăzută de Legea nr.1545, art.3), de aceea consideră acțiunile ale organului de urmărire penală și a procuraturii, au fost în strictă conformitate cu prevederile legale.

Cât privește rezonanța socială a învinuirii aduse reclamantului, menționează că reclamantul nu a prezentat probe ce ar demonstra că învinuirea adusă a fost subiectul unor articole de presă sau ar fi fost o știre cunoscută de întreaga localitate, unde reclamantul își desfășoară activitatea, iar acel fapt că reclamantul exercită activitatea o perioadă destul de

îndelungată, nu probează rezonanța socială a învinuirii invocată de aceasta în acțiune. Niște foi anexate la f.d.30-35 nu confirm proveniența din sursele oficiale şi publicitatea acestor informații, precum şi numărul de cititori al acestor informații. Argumentul apelantului precum că despre cauza penală cunoștea societatea, colegii de serviciu prin ce i s-a adus atingere onoarei, demnității şi reputației profesionale - nu este probat. Despre care persoane este vorba? Cine sunt aceștia? Au fost ei audiați în instanța de fond? Nu este confirmat deloc acest argument. Urmărirea penală a fost una confidențială şi nu s-a constatat divulgarea datelor a urmăririi penale şi prin care mijloace. Astfel, argumentul dat este absurd. Lipsesc probe despre încălcarea secretului datelor urmăririi penale comise de către organul de urmărire penală sau procurorul. Lipsesc plângeri din partea reclamantului şi hotărârile organelor competente privind constatarea divulgării datelor urmăririi penale din partea persoanelor implicate în proces. Doar dacă însăși reclamantul putea să răspândească și să destăinuiască datele urmăririi penale. Reclamantul apelant nu a probat încălcarea dreptului la un proces echitabil. Or, cauza a fost finisată cu soluția definitive la etapa urmăririi penale. Reclamantul apelant invocă încălcarea dreptului la accesul liber la justiție şi dreptul la apărare, însă nu prezintă nici o probă în acest sens, nici chiar copiile recursurilor din 28.06.2022 şi 15.08.2022.

Lipsesc careva probe prin care să constate natura dreptului personal lezat. În cadrul urmăririi penale reclamantul a beneficiat de drepturile, obligațiunile, dar şi de libertățile şi lipsesc careva probe că acestea au fost lezate. Lipsesc datele cu privire la suferințele fizice şi psihice, dereglări, nefiind anexate careva probe, expertize, documente medicale etc. Instanța de fond greșit a stabilit măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate. Dintr-un alt punct de vedere însăși scoaterea de sub urmărire penală a reclamantului de învinuirea înaintată şi lipsa la reclamant a necesității să-i fie aduse scuze oficiale în numele statului, pentru atragerea lui la răspundere penală, la care reclamantul nu a pretins, constituie de la sine o satisfacție echitabilă a suferințelor reclamantului în cadrul dosarului penal, finalizat în modul expus în privinţa reclamantului.

Procedura de citare a părților a fost legal executată.

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, avocatul Petrov Ruslan în interesele apelantului Nebunu Artur a pledat pentru admiterea propriului apel în sensul formulat. Cât privește apelurile declarate de Ministerul Justiției și Procuratura Generală, pledează pentru respingerea acestora ca nefondate.

Cererile de apel au fost examinate în lipsa reclamantului Nebunu Artur, reprezentanților apelantului Ministerul Justiției și apelantului Procuratura Generală, intervenientului accesoriu Ministerul Finanțelor, care, fiind legal citați despre data, ora şi locul judecării cauzei, în ședința instanței de apel nu s-au prezentat, iar potrivit art.379 alin.(2) Cod de procedură civilă, *„neprezentarea în ședință de judecată a apelantului sau intimatului, a reprezentanților acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citați legal despre locul, data şi ora ședinței, nu împiedică judecarea apelului”*.

Aprecierea instanței de apel.

Verificând materialele cauzei şi analizând în complex argumentele şi criticile relatate în cererile de apel şi în ședința de judecată, respectând limitele judecării apelului inserate la art.373 Cod de procedură civilă, cu respectarea principiului disponibilității părților de a dovedi circumstanțele pe care le invocă drept temei a obiecțiilor sale (art.118 Cod de procedură civilă), Completul de judecată consideră neîntemeiate apelurile declarate, care urmează a fi respinse din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 385 lit.a) Cod de procedură civilă, *instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept: să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanțe*.

Potrivit art.373 alin.(1),(2), (5) Cod de procedură civilă, *instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces*. *Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel*".

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părți şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art.239 Cod de procedură civilă, „*hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărîrea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată*". Iar potrivit art. 240 alin.(1) Cod de procedură civilă „*la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii".*

Prima instanță, fiind investită cu judecarea cauzei civile a hotărât în favoarea admiterii parțiale a acțiunii și încasarea de la Bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Nebunu Artur suma de 50.000 lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor de judecată.

Studiind materialele cauzei se atestă că, obiectul litigiului constituie repararea prejudiciului cauzat prin acțiuni ilicite, reglementată de art.2036 Cod civil și Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 „Privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești".

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii judecătorești, Completul de judecată consideră că prima instanță corect a stabilit circumstanțele faptice ale litigiului, a apreciat probele conform prevederilor art.130 Cod de procedură civilă, și a adoptat o hotărâre legală și întemeiată, cu respectarea normelor de drept material și procesual. Completul de judecată

constată că instanța de fond la evaluarea cuantumului despăgubirii morale atribuite reclamantului Nebunu Artur pentru acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, a ținut cont în deplină măsură de principiul echității despăgubirii persoanei vătămate și de prevederile normelor de drept material aplicabile.

Din materialele cauzei se desprinde, că prin ordonanța de începere a urmăririi penale din 09 noiembrie 2021 de către OUP al Direcției Urmărire Penală a DGT Sud a CNA a fost pornită urmărirea penală în cauza penală nr.*****, în baza indicilor infracțiunii prevăzute de art. ***** alin. (2) lit. b) și art. ***** alin. (2) lit. b) Codul penal (f.d.14).

La data de 10 mai 2022 de către OUP al Direcției Urmărire Penală a DGT Sud a CNA a fost pornită urmărirea penală în baza indicilor infracțiunii prevăzute de art. ***** alin. (1) Codul penal, cauzei penale fiindu-i atribuit numărul *****. (f.d. 18)

Prin ordonanța OUP al Direcției Urmărire Penală a DGT Sud a CNA din 01 iunie 2022, Nebunu Artur a fost recunoscut în calitate de bănuit, în cauza penală nr. *****, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. ***** Codul penal. (f.d. 19)

La data de 11 noiembrie 2021, judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Cahul, sediul Central, a autorizat efectuarea măsurii speciale de investigație interceptarea și înregistrarea comunicărilor pe numărul *****, pe un termen de 30 zile (11 noiembrie 2021 – 11 decembrie 2021), perioada efectuării măsurilor speciale de investigație fiind prelungită, la data de 05 ianuarie 2022, pentru încă 30 zile (11 ianuarie 2022 – 11 februarie 2022). (f.d. 15-16)

La data de 03 martie 2022 judecătorul de instrucție din cadrul Judecătorie Cahul, sediul Central, a recunoscut legale și petrecute cu respectarea cerințelor Codului de procedură penală măsurile speciale de investigații interceptarea și înregistrarea comunicărilor cu înregistrarea de imagini cu utilizarea mijloacelor tehnice speciale în biroul SRL „*****”, amplasat în incinta Incubatorului de Afaceri din mun. Cahul. (f.d. 17-21)

La data de 24 mai 2022 judecătorul de instrucție din cadrul Judecătorie Cahul, sediul Central, a autorizat utilizarea rezultatelor măsurii speciale de investigații interceptarea și înregistrarea comunicărilor cu înregistrarea de imagini cu utilizarea mijloacelor tehnice speciale în biroul SRL „*****”, amplasat în incinta Incubatorului de Afaceri din mun. Cahul. (f.d. 23-27)

La data de 21 iunie 2022 judecătorul de instrucție din cadrul Judecătorie Cahul, sediul Central, a autorizat utilizarea rezultatelor măsurii speciale de investigații interceptarea convorbirilor telefonice intrare-ieșire pentru numărul de telefon *****. (f.d. 46-51)

La data de 01 iunie 2022 pe portalul de știri Ziarul de Gardă (zdg.md) a fost publicat articolul „Președintele Consiliului de administrare al S.A. „Apă Canal Cahul”, recunoscut în calitate de bănuit pentru săvârșirea infracțiunii de corupere pasivă”, din conţinutul noutăţii desprinzându-se că, *****ului ÎM „Incubatorul de Afaceri Cahul” i se incriminează săvârșirea infracțiunii de abuz de serviciu, iar la data de 02 iunie 2022 pe portalul public de știri anticoruptie.md a fost publicat articolul cu denumirea „Un consilier municipal al Blocului ACUM din Cahul este învinuit că a acceptat să fie mituit cu un bilet de vacanță”, din conținutul știrii desprinzându-se şi faptul că, *****ului ÎM „Incubatorul de Afaceri Cahul”, Nebunu Artur, i se incriminează complicitate la săvârşirea infracţiunii de abuz de serviciu. Totodată, la data de

02 iunie 2022 pe portalul public de noutăți noi.md a apărut o noutate similară, în care este indicat că Nebunu Artur ar fi comis o infracțiune. (f.d. 30-35)

În continuare, Nebunu Artur, acționând în limitele art. 244-245, art. 299-299[1] Codul de procedură penală, la data de 02 iunie 2022, 06 iunie 2022, 28 iunie 2022 și 10 august 2022, a depus cereri către procurorul de caz și adjunctul interimar al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupţie, solicitând informații despre măsurile speciale de investigații petrecute în privința sa, caracterul acestora și cauza penală în care au fost realizate, precum și dacă aceste măsuri au fost autorizate și judecătorul de instrucție s-a pronunțat asupra legalității măsurilor petrecute, precum și declararea nulităţii ordonanţei de recunoaştere a lui Nebunu Artur în calitate de bănuit în cadrul cauzei penale nr. *****, cereri însă care au fost respinse de către procuror și adjunctul interimar al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupţie. (f.d. 36-43 verso, 56-62, 66-71)

La data de 06 iunie 2022 Nebunu Artur, acționând în limitele art. 244-245 Codul de procedură penală, a depus cerere către președintele Judecătoriei Cahul, solicitând informații despre măsurile speciale de investigații petrecute în privința lui Nebunu Artur, caracterul acestora și cauza penală în care au fost realizate, precum și dacă aceste măsuri au fost autorizate și judecătorul de instrucție s-a pronunțat asupra legalității măsurilor petrecute. La data de 13 iunie 2022, Nebunu Artur a fost informat că, în cazul în care în privința lui au fost dispuse măsuri speciale de investigație, el va fi înștiințat conform Legii. (f.d. 44-45)

La data de 28 iunie 2022 Nebunu Artur în calitatea sa de bănuit, acționând în limitele art. 305 alin. (8) Codul de procedură penală, a depus în Judecătoria Cahul o cerere de recurs, solicitând casarea încheierilor judecătorului de instrucţie pronunțate în cadrul cauzei penale nr. ***** sau a altei cauze penale aflate în exercitarea CNA, prin care au fost autorizate măsurile speciale de investigații petrecute în privința lui Nebunu Artur și casarea încheierilor judecătorului de instrucţie prin care acesta s-a pronunţat asupra recunoaşterii legalităţii măsurilor, însă cererea de recurs i-a fost restituită ultimului fără examinare. La data de 15 august 2022 Nebunu Artur a depus la Curtea de Apel Cahul o cerere de recurs, solicitând casarea încheierilor sus-menționate. (f.d. 72-80)

La 01 septembrie 2022 prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, oficiul Sud, Ciuleacu Anatolie, s-a dispus scoaterea lui Nebunu Artur de sub urmărire penală, pe cauza penală nr. *****, din lipsa în acțiunile acestuia a elementelor infracțiunii. (f.d. 82-83 verso)

În conformitate cu art. 53 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova „*statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârşite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanţele judecătoreşti”.*

Potrivit art.1 a Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25.02.1998, *prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.*

Articolul 2 al acestei Legi definește următoarele noțiuni: „*acțiuni ilicite - acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni)”*.

Articolul 3 alin.(1),(2) al aceleiași Legi prevede că „*în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum şi în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare*. (2) *Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură şi din instanțele judecătorești”*.

Prevederile art.(5) alin.(1),(2) din Legea enunțată statuează că „*cauzele cu privire la repararea prejudiciului material şi moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției; cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului*”.

Art.6 lit.a),b),c) din Legea nr.1545 din 25.02.1998 indică că „*dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul: **a)** devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare; **b)** <u>scoaterii persoanei de sub urmărire penală</u> sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; **c)** adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații”*.

Respectiv, prevederile art.6 lit.b) al Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, indică direct că dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul

scoaterii persoanei de sub urmărire penală pe temeiuri de reabilitare. Astfel, în sensul dispoziției citate, este de înțeles că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și ale organelor de urmărire penală, procuratură, sunt necesare unele condiții speciale, și anume că fapta ilicită, în calitate de condiție generală a răspunderii delictuale, are particularități în materia respectivă, astfel nu orice acțiune ilicită a organelor de urmărire penală și ale procuraturii atrag răspunderea statului. O altă condiție necesară pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciului cauzat prin erori judiciare este actul de reabilitate, care și atestă admiterea erorii judiciare și prejudicierea neîntemeiată a drepturilor persoanei.

În conformitate cu art.10 al Legii nr.1545 din 25.02.1998 „*dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6”*.

Iar, art.11 alin.(1)-(3) din Legea menționată supra prevede că „*mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; f) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.* (2) *Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art.219 alin.(4) din Codul de procedură penală.* (3) *În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral”*.

Conform art.19 alin.(1),(2) Cod civil, „*în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciul patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportate sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat).*

În corespundere cu dispozițiile art.1998 alin.(1) Cod civil, „*cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune”*.

Potrivit art.2007 alin.(1) lit.a) Cod civil, „*prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri: atragere ilegală la răspundere penală”*.

În temeiul dispozițiilor legale citate se instituie obligația generală a statului de a despăgubi persoanele fizice ca urmare a acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în cazul în care acțiunile acestor autorități au cauzat persoanei pierderi materiale și/sau prejudiciu moral.

Conform art.467 alin.(1),(3) CPP, „*hotărârile judecătorești definitive și ordonanțele procurorului privind încetarea urmăririi penale sunt obligatorii pentru toate persoanele fizice și juridice din țară și au putere executorie pe întregul teritoriul al Republicii Moldova. Ordonanțele procurorului privind încetarea urmăririi penale sunt documente executorii”.*

Iar, în conformitate cu art.284 alin.(1),(4) CPP, „*scoaterea persoanei de sub urmărire penală este actul de reabilitare și finalizare în privința persoanei a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată. Scoaterea persoanei de sub urmărire penală se face conform prevederilor prezentului cod care reglementează încetarea urmăririi penale, ce se aplică în mod corespunzător”.*

Astfel, ordonanța procurorului din 01 septembrie 2022 de scoatere de sub urmărire penală a lui Nebunu Artur, din lipsa în acțiunile acestuia a elementelor infracțiunii, este una obligatorie și are caracter executoriu, cât și actul de reabilitare a reclamantului Nebunu Artur.

În circumstanțele descrise mai sus, Completul de judecată conchide că prima instanță just a concluzionat faptul, că Nebunu Artur este îndreptățit de a înainta acțiune cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin atragere ilegală la răspundere penală.

Cu privire la apelurile declarate de Ministerul Justiției și Procuratura Generală.

Examinând circumstanțele cauzei civile și aplicând cadrul normativ legal invocat supra speței în cauză, Completul de judecată consideră că apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală al Republicii Moldova, urmează să fie respinse, deoarece sunt neîntemeiate. Completul de judecată constată că, prevederile art. 3 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 reglementează exhaustiv cazurile în care este reparabil prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite de organele urmăririi penale, procuraturii și ale instanțelor judecătorești, iar art. 6 din aceeași Lege stipulează exhaustiv situațiile când persoana dobândește dreptul de a solicita prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite de organele urmăririi penale, procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Cercetând circumstanțele cauzei, Completul de judecată constată că la caz acțiunea reclamantului Nebunu Artur împotriva statului cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite de organele urmăririi penale, procuraturii și ale instanțelor judecătorești întrunește toate criteriile stabilite de art. 3 și art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, asupra cărui fapt just a constatat prima instanță, iar argumentele din apelurile Ministerului Justiției și Procuraturii Generale, sunt nefondate.

În aceiași ordine de idei, necesită a fi respinse ca neîntemeiate argumentele expuse în cererile de apel declarate de Ministerul Justiției și Procuratura General, precum că nu sunt întrunite cumulativ condițiile de aplicabilitate a prevederilor Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, și anume dreptul la repararea prejudiciului (art.6) cât și cazurile de reparare a prejudiciului material și moral (art.3), nici nu a fost atras la răspundere penală și nici nu a fost condamnat la

pedeapsă în formă de închisoare, fiind doar în calitate de bănuit în comiterea unei infracțiuni în baza probelor acumulate în cadrul urmăririi penale.

Or, reieșind din conținutul art.64 alin.(2) pct.22) din Codul de procedură penală, se atestă cu certitudine că, *bănuitul, conform prevederilor prezentului cod, are dreptul: să ceară şi să primească repararea prejudiciului cauzat de acțiunile nelegitime ale organului de urmărire penală, ale procurorului sau ale instanței*.

Prin urmare, instanța de fond corect a concluzionat că lui Nebunu Artur i-a fost cauzat un prejudiciu prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, la bază fiind pus faptul că Nebunu Artur, fiind protejat de prezumția de nevinovăție, în lipsa unor probe credibile a fost tras ilicit la răspundere penală prin recunoașterea sa în calitate de bănuit, fiind suspectat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.*****Cod penal, urmărirea penală fiind pornită la 10 mai 2022 și a derulat până la 01 septembrie 2022 – data emiterii de către procuror a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a bănuitului Nebunu Artur.

Completul de judecată constată că, Nebunu Artur prin ordonanța procurorului din 01 septembrie 2022 a fost scos de sub urmărire penală din motiv că în acțiunile acestuia lipsesc elementele infracțiunii. Prin prisma prevederilor art.art.284, 275, pct.1)-3) Cod de procedură penală, instanța de apel constată că scoaterea reclamantului Nebunu Artur de sub urmărire penală în baza art.275 pct.3) Cod de procedură penală, este temei de reabilitare în drepturi a persoanei supuse urmăririi penale.

În contextul circumstanțelor enunțate, Completul de judecată notează că prin ordonanța procurorului de scoatere de sub urmărire penală, care este irevocabilă, se atestă că punerea reclamantului Nebunu Artur sub acuzație penală în baza art. ***** Cod penal, a fost ilegală, având în vedere că acuzația penală nu și-a găsit confirmarea, or Nebunu Artur a fost scos de sub urmărire penală, din motiv că acțiunile acestuia nu întrunesc elementele infracțiunii de abuz de serviciu.

Completul de judecată menționează că nu atât demararea urmăririi penale prin sine, cât acțiunile de urmărire penală (implicit măsurile speciale de investigații) întreprinse de organul de urmărire penală, de procuratură și autorizate de instanța de judecată în privința reclamantului Nebunu Artur, care vizează ingerințe în viața privată a reclamantului Nebunu Artur, i-au cauzat acestuia o stare de disconfort prin faptul că au intervenit cu acuzații de ordin penal și au fost petrecute acțiuni filmare și interceptare a comunicărilor, care au atentat la garanțiile constituționale, cauzând un prejudiciu moral, considerente din care Statul poartă răspundere patrimonială pentru prejudiciul cauzat astfel.

Drept urmare, reclamantul Nebunu Artur, în baza prevederilor art.2036 Cod civil și art.3, art.11, alin.(1) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penal, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25.02.1998, are dreptul de a solicita repararea prejudiciului moral pentru tragere neîntemeiată la răspundere penală.

În aceiași ordine de idei, nu pot fi reținute ca întemeiate argumentele Ministerului Justiției că din materialele dosarului nu și-a găsit confirmarea existența acțiunilor ilicite ale organului de

urmărire penală și ale procuraturii pentru a fi antrenată răspunderea patrimonială a Statului, or aceste argumentele sunt combătute de suficiente probe pertinente, din care rezultă că Nebunu Artur a fost pus sub învinuire în baza art. ***** Cod penal, acuzație penală care nu și-a găsit justificare.

Argumentele Ministerului Justiției, precum că acțiunile organului de urmărire penală au urmărit scopul de a elucida toate circumstanțele importante ale cauzei penale, în vederea aflării adevărului și acumulării probelor, instanța de apel nu le poate reține ca fiind întemeiate în condițiile în care Nebunu Artur prin ordonanța procurorului din 01 septembrie 2022 a fost scos de sub urmărire penală, din motiv că în acțiunile acestuia lipsesc elementele infracțiunii. Or, ordonanța procurorului de scoatere de sub urmărire penală atestă cu certitudine că organul de urmărire penală a încălcat principiul general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi urmărită penal și trasă la răspundere, împrejurare ce generează angajarea răspunderii patrimoniale a Statului pentru prejudiciul material și moral cauzat prin această încălcare. Mai mult, acțiunile de urmărire penală efectuate în privința reclamantului Nebunu Artur au atentat nu doar la activitatea sa profesională, dar și la viața personală și de familie, fiindu-i afectat și lezat esențial dreptul de respectare a vieții de familie și socială.

În context, pentru a emite ordonanța procurorul a notat: „*…nu este confirmat prin probe utile, pertinente și concludente precum că la comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin.(2) lit. b[1]) Cod penal în calitate de complice a participat Nebunu Artur, din care considerente va fi dispusă scoaterea acestuia de sub urmărire penală*”. Astfel, procurorul în ordonanța sa a constatat caracterul neîntemeiat al urmăririi penale a reclamantului Nebunu Artur.

Completul de judecată reține că temeiuri de exonerare a statului de răspundere patrimonială pentru acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și a procuraturii, prevăzute la art. 4 al Legii nr.1545, cât și la art.2036 Cod civil, în speță nu se atestă.

Astfel, cu certitudine s-a constatat faptul că prin acțiunile neîntemeiate și abuzive ale organului de urmărire penală și ale procuraturii, reclamantul Nebunu Artur a fost ilegal recunoscut bănuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin.(2) lit. b[1]) Cod penal.

Completul de judecată consideră neîntemeiate alegațiile Ministerului Justiției, precum că Nebunu Artur nu a fost tras la răspundere penală, deoarece în privința acestuia nu a fost emisă sentința de condamnare și stabilită pedeapsa penală sau un act judecătoresc irevocabil care să constate caracterul ilegal al actelor emise de organul de urmărire penală. În acest sens, Ministerul Justiției eronat interpretează prevederile art.50 Cod penal, care reglementează esența răspunderii penale. Trimiterile Ministerului Justiției la prevederile art.50 Cod penal, instanța de apel o consideră ca fiind lipsită de relevanță în condițiile în care cauza penală în privința reclamantului Nebunu Artur a fost încetată de către procuror în cadrul urmăririi penale, nefiind expediată în instanța de judecată cu întocmirea rechizitoriului. Or, în sensul art.50 din Codul penal, răspunderea penală și pedeapsa penală nu sunt noțiuni identice. Răspunderea penală este o premisă necesară pentru aplicarea pedepsei, dar nu este însuși pedeapsa. Respectiv, pornirea urmăririi penale în privința reclamantului Nebunu Artur și urmărirea penală a acestuia, chiar și în lipsa emiterii unei soluții de condamnare a lui, a avut efecte juridice asupra acestuia, deși ca

finalitate ultimul a fost scos de sub urmărirea penală, pe temeiul de reabilitare. Statul având obligația pozitivă de a efectua o investigație eficientă pentru stabilirea tuturor circumstanțelor care au contribuit la comiterea unei infracțiuni, cât și să fie capabilă să contribuie la identificarea făptuitorului, a demarat urmărirea penală, fiindu-i atribuit lui Nebunu Artur calitatea procesuală de bănuit pentru săvârșirea unei infracțiuni grave. Însă, obligația nu este una de rezultat care ar presupune ca orice condamnare să se finalizeze printr-o sentință de condamnare în privința persoanei. Astfel, urmărirea penală în privința lui Nebunu Artur a fost finalizată prin ordonanța procurorului din 01 septembrie 2022 de scoatere de sub urmărire penală. Completul de judecată nu neagă faptul că, organul de urmărire penală este obligat, în virtutea legii, să efectueze o cercetare multilaterală a pretinselor fapte infracționale, să acumuleze probe care să demonstreze vinovăția cât și dezvinovățesc persoana, însă, unul din scopurile procesului penale este ca nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală, conform art.1 alin.(2) Cod de procedură penală.

Completul de judecată consideră neîntemeiate argumentele din apelurile declarate de Ministerul Justiției și Procuratura Generală precum că, însuși scoaterea de sub urmărire penală a apelantului Nebunu Artur reprezintă o satisfacție echitabilă pentru acesta. Or, reieșind din durata urmăririi penale, statutul social al apelantului Nebunu Artur, Completul de judecată constată că, ultimul pe lângă stările de stres și nervozitate a suferit și de pierderile din reputația ireproșabilă, or cazul a fost mediatizat cu lux de amănunte pe portalul de știri Ziarul de Gardă, anticorupție.md, noi.md, motivul din care sunt justificate pretențiile privind încasarea prejudiciului moral.

În circumstanțele menționate, Completul de judecată consideră corectă concluzia instanței de fond că, prin formularea bănuirii, exercitarea urmăririi penale și interceptarea comunicărilor reclamantului Nebunu Artur, i s-a adus atingere dreptului şi libertăților lui fundamentale, inclusiv dreptului la viață privată, și această ingerință a obținut caracter ilegal odată ce finalitatea urmăririi penale a constatat reabilitarea reclamantului Nebunu Artur.

Având în vedere raționamentele enunțate, apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală al Republicii Moldova, urmează să fie respinse.

Cu privire la apelul declarat de avocatul Petrov Ruslan în interesele reclamantului Nebunu Artur.

Completul de judecată consideră necesar de a respinge și apelul declarat de avocatul Petrov Ruslan în interesele reclamantului Nebunu Artur, din următoarele considerente.

Instanța de apel consideră că, prima instanță corect s-a pronunțat asupra cuantumului prejudiciului moral încasat în beneficiul lui Nebunu Artur în sumă de 50.000 lei, iar solicitările apelantului privind încasarea prejudiciului moral în cuantum de 500.000 lei sunt neîntemeiate, suma respectivă fiind exagerată și neproporțională circumstanțelor constatate în speță.

În temeiul art.20 alin.(1),(2) din Constituția Republicii Moldova, *orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile şi interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție*.

Completul de judecată consideră că, speței îi sunt aplicabile în primul rând prevederile Codului de procedură penală ca temei de despăgubire pentru acțiuni ilicite ale organului de urmărire penală, procuratură și instanțele judecătorești.

Astfel, potrivit art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, *la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.*

Potrivit art. 2036 alin.(1), (2) Cod civil, *în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.*

În temeiul art.2037 alin.(1) Cod civil*, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Alin.(2) al aceluiași articol prevede că, caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate".*

Aprecierea prejudiciului moral se face în raport cu criteriile și anume: miza pentru reclamant, comportamentul părților, bună/reaua credință, durata, etc. şi se ia obligatoriu în considerație principiul general al echității, şi suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețe similare. Sarcina probării prejudiciului moral nu poate fi pusă pe seama reclamantului şi se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație argumentele ambelor părți în proces şi excluzându-se pretenții excesive şi vădit exagerate.

Sunt relevante la stabilirea cuantumului despăgubirilor pentru prejudiciul moral cauzele CEDO: cauza Cristina Boicenco c. Moldovei (hot. din 27.09.2011 (deținerea ilegală la sediul comisariatului de poliție 6 zile, ordonanța de nepărăsire țării; ulterior achitată) , cauza Ganea c. Moldovei (hotărârea din 17.05.2011 detenție de trei zile, cu încetarea ulterioară procedurii din lipsa probelor).

Prejudiciu moral constă în efectul negativ suferit ca urmare a faptei ilicite a organului de urmărire penală, prin care s-a adus atingere unor drepturi personale nepatrimoniale. Astfel, daunele morale pot fi acordate în ipoteza în care se încalcă valorile ocrotite de legea fundamentală privind demnitatea, onorare, și alte valori sociale.

Pe de altă parte, deși este real că stabilirea cuantumului despăgubirilor echivalente unui prejudiciu moral presupune o anumită aproximare, instanța trebuie să aibă criteriile de apreciere precum: consecințele negative suferite de cel în cauză pe plan fizic și emoțional, importanța

valorilor morale lezate, măsura în care acestea au fost afectate, etc. Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este și criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire.

Reieșind din conținutul dispozițiilor legal citate, răspunderea pentru prejudiciul moral are un caracter compensator, acesta urmează să fie determinat de către instanța judecătorească, ținându-se cont de circumstanțele concrete ale cauzei, de persoana reclamantului și de măsura în care această compensație poate să-i aducă satisfacție.

Prin tragerea ilegală la răspundere penală, reclamantului Nebunu Artur s-a adus atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, iar suferințele psihice provocate de o atare măsură, pot și trebuie compensate prin acordarea unor despăgubiri. Însă, la determinarea mărimii prejudiciul moral, trebuie avut în vedere că dauna morală constă în atingerea adusă valorilor care definesc personalitatea umană, valori care se referă la existența fizică a omului, sănătatea și integritatea corporală, la cinste, demnitate, onoare, prestigiu profesional și alte valori similare. Pentru ca instanța să poată aplica aceste criterii apare necesar ca cel ce pretinde daunele morale să aducă un minim de argumente și indicii din care să rezulte în ce măsură drepturile personale nepatrimoniale i-au fost afectate prin tragerea ilegală la răspundere și pe cale de consecință să se poată proceda la o evaluare a despăgubirilor ce urmează să compenseze prejudiciul.

Completul de judecată constată că susținerile reclamantului Nebunu Artur în sensul că acțiunile desfășurate în perioada urmării penale i-au lezat drepturile și libertățile fundamentale, și că vătămarea acestor drepturi rezidă întru-un prejudiciu moral, sunt corecte, dar în circumstanțele speței ele nu justifică existența unui prejudiciu moral de o amploare care să fi generat o despăgubire atât de mare pe care a pretins-o reclamantul.

Completul de judecată consideră necesar de menționat că, prejudiciul moral în mărime de 500. 000 lei invocat de apelantul Nebunu Artur este unul exagerat și această mărime nu este proporțională suferințelor suportate din speță și este disproporțională cu sumele prejudiciului acordate de CtEDO în cauze similare.

La caz, prima instanță a stabilit corect suportarea suferinţelor psihice de către reclamantul Nebunu Artur, ca urmare a intentării cauzei penale și tragerii la răspundere, însă Completul de judecată consideră că mărimea prejudiciului moral solicitat, este vădit excesiv, motiv pentru care acesta nu pot fi satisfăcut integral, ținând cont de principiul potrivit căruia compensația nu trebuie să fie excesivă pentru autorii daunelor, nici venit nejustificativ pentru victime.

În opinia Completului de judecată cuantumul prejudiciului moral stabilit de către prima instanță în mărime de 50.000 lei este unul justificat, fiind luate în considerație principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele psihice, starea de stres și de frustrare cauzată reclamantului Nebunu Artur prin tragerea ilegală la răspundere penală, gravitatea infracțiunii imputate, durata urmăririi penale, durata acțiunilor de urmărire penală și a măsurilor de investigație operativă realizate cu ingerință în viața privată, de timpul în care reclamantului i-au fost cauzate suferințe psihice.

Analizând înscrisurile administrate la materialele cauzei civile, se constată că urmărirea penală a fost pornită la 09 noiembrie 2021 (în baza art.***** alin.(2) lit.b) și ***** alin.(2) lit.b CP) și respectiv la 10 mai 2022 (în baza art.***** alin.(1) CP), prin ordonanța din 01 iunie 2022 Nebunu Artur a fost recunoscut în calitate de bănuit de comiterea infracțiunii prevăzută de art.***** Cod penal. Prin ordonanța din 01 septembrie Nebunu Artur a fost scos de sub urmărirea penală. Astfel, Nebunu Artur în perioada 09 noiembrie 2021- 01 septembrie 2022 a fost subiect a două cauze penale, fără a deține o calitate procesuală a fost supus măsurii speciale de investigații. Pe parcursul urmăririi penale au fost petrecute următoarele măsuri speciale de investigații cu autorizarea judecătorului de instrucție: interceptarea și înregistrarea comunicărilor telefonice în perioada 11.11.2021-11.12.2021, 11.01.2022—10.02.2022; instalarea în biroul de serviciu al reclamantului unde își desfășoară activitatea întreprinderea „*****” a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat, în perioada 30.11.2021-01.03.2022.

Totodată, Nebunu Artur la demararea urmăririi penale era angajat în calitate de ***** al IP „Incubatorul de Afaceri din Cahul” și ***** al Centrului de Consultanță Ecologică Cahul, iar infracțiunea prevăzută de art.3***** Cod penal, în baza cărora a fost supus urmăririi penale, se califică ca fiind una gravă, și care are legătură nemijlocită cu activitatea desfășurată de reclamant. Astfel, urmărirea penală în privința reclamantului Nebunu Artur a fost în măsură să aducă atingere onoarei, demnității și reputației profesionale a reclamantului-apelant. Cu toate că majoritatea acțiunilor organului de urmărire penală au avut caracter confidențial, totuși faptul urmăririi penale a reclamantului a ajuns a fi cunoscut publicului, fiind discutat pe portalurile de ştiri Ziarul de Gardă, anticoruptie.md, noi.md.

Deși procurorul a emis un act de dispoziție care îl reabilitează pe reclamantul Nebunu Artur, legislația națională nu-l obligă pe procuror să infirme în mod public suspiciunile care au existat în privința integrității reclamantului Nebunu Artur, astfel că, de regulă, impresiile negative create în percepția publicului cu privire la persoana suspectului, poate persista timp îndelungat. Reclamantul Nebunu Artur a prezentat probe, și anume articolele publicate pe portalurile de ştiri Ziarul de Gardă, anticoruptie.md, noi.md, ce au avut un anumit impact social negativ asupra reputației sale morale și profesionale (f.d.30-35).

În vederea principiului compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele psihice cauzate, stare de stres și de frustrare provocate reclamantului Nebunu Artur, durata urmăririi penale, gravitatea infracțiunii pentru care a fost urmărit penal, statutul social al reclamantului Nebunu Artur, fiind ***** al IP „Incubatorul de Afaceri din Cahul” și ***** al Centrului de Consultanță Ecologică Cahul, Completul de judecată consideră că, suma de 500.000 lei cu titlu de prejudiciu moral solicitat de Nebunu Artur constituie un cuantum exagerat de mare și nu corespunde cu caracterul și gravitatea suferințelor psihice suportate de către acesta, însă suma de 50.000 lei stabilită de instanța de fond întru compensarea prejudiciului moral cauzat, poate constitui satisfacție echitabilă și rezonabilă a victimei daunei, și în stare să restabilească situația existentă înainte de prejudiciere. Or art.11 alin.(1) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale

procuraturii și ale instanțelor judecătorești, prevede că, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată luându-se în considerație natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei, suferințele fizice, caracterul și gardul suferințelor psihice, măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate.

În aceiași ordine de idei, se menționează că scoaterea de sub urmărire penală a reclamantului Nebunu Artur este insuficientă pentru a constituie o satisfacție echitabilă a suferințelor reclamantului, pornind din natura drepturilor personale lezate și locul lor în sistemul de valori al persoanei, caracterul și gradul suferințelor psihice cauzate.

Argumentele reclamantului Nebunu Artur că pe parcursul urmăririi penale a fost nevoit să suporte stare de stres și frustrare, neliniște și retrăire, nedreptate și umilință, disconfortul enorm, care i-a cauzat suferințe psihologice, nu pot fi reținute ca o justificare a prejudiciului moral evaluat la suma de 500.000 lei, or prejudiciul moral se evaluează în baza principiului compensării echitabile și rezonabile a suferințele psihice cauzate victimei daunei, iar prin prisma Convenţiei CEDO, cuantumul despăgubirii trebuie astfel stabilit, încât aceasta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

În aceste circumstanțe nu poate fi reținută ca întemeiată solicitarea reclamantului Nebunu Artur cu privire la majorarea prejudiciului moral și încasarea despăgubirilor prejudiciului moral în mărime de 500.000 lei, fiind o sumă exagerată.

Reieșind din cele expuse mai sus, însă Completul de judecată reține că, instanța de fond corect a apreciat gradul şi caracterul suferinţelor reclamantului-apelant, dând o apreciere eficientă circumstanţelor în care a fost cauzat prejudiciul, stabilind astfel cuantumul prejudiciului moral, a acordat o recompensă bănească în mărime de 50. 000 lei, care în viziunea instanței de apel reprezintă o recompensă echitabilă, care ar aduce o satisfacție proporţională suferinţelor şi trăirilor psihice suportate de către Nebunu Artur, ca urmare a atragerii ilegale la răspundere penală, iar temeiuri de încasare a unei sume mai mari în beneficiul reclamantului instanța de fond cât și cea de apel nu a stabilit. Or, scopul acordării daunelor morale constă în realizarea, în primul rând a unei satisfacții morale pentru suferințele de același ordin, iar nu a unei satisfacții patrimoniale. De altfel, fiind vorba de prejudicii morale, ele nu pot fi reparate strict prin echivalentul lor în bani, întrucât valorile ocrotite nu pot fi evaluate în bani, existând practic o incompatibilitate între natura nepatrimonială a prejudiciului și caracterul patrimonial al despăgubirii.

La depunerea acțiunii reclamantul Nebunu Artur a solicitat compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 15.000 lei suportate în prezenta cauză civilă.

Instanța de judecată just a constatat că, reieșind din prevederile art.art.94 alin.(1),96 alin.(1). (11) Cod de procedură civilă, interesele reclamantului Nebunu Artur au fost reprezentate de avocatul Petrov Ruslan, circumstanță ce rezultă din textul actelor judecătorești administrate la dosar, iar pentru serviciile prestate de avocat, Nebunu Artur a achitat suma de

15.000 lei, fapt confirmat prin bonul de plată seria DAA nr.53662162 din 15.09.2023 (f.d.141), respectiv just a încasat din Bugetul de Stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Nebunu Artur suma de 15.000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate pe prezenta cauză civilă.

În lumina celor expuse, Completul de judecată va respinge apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, avocatul Petrov Ruslan în interesele lui Nebunu Artur și Procuratura Generală al Republicii Moldova, , cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În baza celor expuse, potrivit prevederilor prevederile art.376-389 Cod de procedură civilă, Completul de judecată –

D E C I D E:

Se resping apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, avocatul Petrov Ruslan în interesele lui Nebunu Artur și Procuratura Generală al Republicii Moldova.

Se menține hotărârea Judecătoriei Cahul sediul Central 18 aprilie 2024, pronunțată în cauza civilă, la acțiunea reclamantului Nebunu Artur împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuratura Generală al Republicii Moldova, privind repararea prejudiciului material și moral prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, procurorului și instanței de judecată.

Decizia este definitivă din momentul emiterii, fiind susceptibilă de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale.

Președintele completului Inga Gorlenco

Judecătorii Evgheni Bancov

Igor Botezatu